

JYX



This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Sallamaa, Daniel; Kotonen, Tommi

Title: Pohjoismaisen Vastarintaliikkeen kieltäminen ja sen seuraukset

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © 2020 Valtiotieteellinen yhdistys

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Sallamaa, D., & Kotonen, T. (2020, 10.11.2020). Pohjoismaisen Vastarintaliikkeen kieltäminen ja sen seuraukset. *Politiikasta*. <https://politiikasta.fi/pohjoismaisen-vastarintaliikkeen-kieltaminen-ja-sen-seuraukset/>

Mikä? Arkisto Juttusarjat Videot Tapahtumat Podcastit Toimitus

Kirjoittajat Kirjoittajaohjeet Poliitikasta kouluissa [+ Suomi](#)

POHJOISMAISEN VASTARINTALIIKKEEN KIELTÄMINEN JA SEN SEURAUKSET

10.11.2020

📅 10.11.2020 👤 POLIITIKASTA LEHTI 📄 ARTIKKELIT, DANIEL SALLAMAA, TOMMI KOTONEN 💬 0



Dimitri Houtteman / Unsplash

Lukuaika: 5 min.

Kansallissosialistisen Pohjoismaisen Vastarintaliikkeen toiminta on kielletty Suomessa. Järjestö vaikuttaa reagoineen kieltoon perustamalla uusia ryhmiä sekä hajauttamalla toimintaansa. Tulevan kehityksen kannalta merkityksellistä on, millaisia johtopäätöksiä viranomaiset tekevät järjestön kieltämisestä, sekä miten he reagoivat mahdollisiin yrityksiin jatkaa järjestön toimintaa.

Korkein oikeus vahvisti syyskuussa 2020 alempien oikeusasteiden päätöksen kieltää Pohjoismaisen Vastarintaliikkeen (PVL) toiminta Suomessa. Tapausta voi pitää historiallisena jo sikäläkin, että edellinen vastaava päätös tehtiin 1970-luvulla, äärioikeistojohtaja **Pekka Siitoimen** järjestöjen kohdalla. KKO:n päätös koski samalla myös Vastarintaliikkeen taloudenhoidosta vastaavaa rekisteröityä yhdistystä Pohjoinen Perinne. Ratkaisu sinetöi yli kolme vuotta kestäneen oikeusprosessin, joka käynnistyi Poliisihallituksen nostamasta kanteesta keväällä 2017.

Pohjoismainen Vastarintaliike on vallankumouksellinen ruotsalaislähtöinen järjestö, joka pyrkii omien sanojensa mukaan kumoamaan Pohjoismaiden demokraattisen yhteiskuntajärjestyksen ja korvaamaan sen koko alueen

Daniel Sallamaa

Daniel Sallamaa on tohtorikoulutettava Helsingin yliopistossa.

Tommi Kotonen

YTT Tommi Kotonen työskentelee tutkimuskoordinaattorina Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella [Crisis Redefined - profiloitihankkeessa](#).

Selaa arkistoa

Arviot

demokratia

Euroopan unioni

populismi

Venäjä

Suomi

Retoriikka

Yhdysvallat

Turvallisuuspolitiikka

Tutkimus

Maahanmuutto

Media

Yliopisto

Eurooppa

ilmastonmuutos

Tasa-arvo

Terrorismi

Vaalianalyysit

Ranska

DocPoint

Uusimmat podcastit

"Solidarisuuskien heikkenemisestä,...
TEPPO ESKELINEN

00:00

00:00

- "Solidarisuuskien heikkenemisestä,...** 10:00
- "NBA:n poliittisuus, osa 1, 20.1.2020..." 29:41
- "NBA:n poliittisuus osa 2, 20.1.2020..." 34:18

kattavalla kansallissosialistisella valtiolla. PVL:n Ruotsin-osasto perustettiin vuonna 1997 ja sen Suomen-osasto aloitti toimintansa vuonna 2008. Järjestöllä on samoin osastot Norjassa, Tanskassa ja Islannissa.

4. "Kuka kelpaa kansanedustajaksi?... 1:01:09

5. "Poliittisia pistoja: suuri käsityöakti... 35:44

Pohjoismainen Vastarintaliike on vallankumouksellinen ruotsalaislähtöinen järjestö, joka pyrkii omien sanojensa mukaan kumoamaan Pohjoismaiden demokraattisen yhteiskuntajärjestyksen ja korvaamaan sen koko alueen kattavalla kansallissosialistisella valtiolla.

Kaikki julkaistut podcastimme löytyvät [omalta sivultaan](#).

Propagandatyön ja julkisuustempausten ohella PVL:n aktivismiin on sisällynyt muun muassa liikunta- ja kamppailulajiharjoituksia, erä- ja selviytymistaitojen opettelua sekä järjestön jäsenille suunnattua aatteellista koulutusta. PVL:n jäsenet ovat syöllistyneet vuosien varrella lukuisiin väkivallantekoihin **etenkin Ruotsissa**.

Suomen viranomaiset ovat seuranneet Vastarintaliikettä vuosien ajan. **Keskustelua sen mahdollisesta kieltämisestä** käytiin jo kesällä 2015 PVL:n Jyväskylässä järjestämän mielenosoituksen muututtua väkivaltaiseksi. PVL:n Helsingin Asema-aukiolla syyskuussa 2016 järjestämässä mielenosoituksessa tapahtunut törkeä pahoinpitely, jonka uhri menehtyi viikkoa myöhemmin poistuttuaan sairaalasta vastoin hoitohenkilökunnan suositusta, sysäsi oikeusprosessin lopulta liikkeelle. Poliisihallitus ilmoitti joulukuussa 2016 aikeestaan käynnistää oikeustoimet järjestöä vastaan ja jätti kieltämistä koskevan kanteen maaliskuussa 2017.

Varsinaisen oikeusprosessin ensimmäinen vaihe käytiin Pirkanmaan kärjäoikeudessa syksyllä 2017. Oikeus totesi marraskuussa 2017 antamassaan päätöksessä, että Vastarintaliikkeen tavoitteet ovat ristiriidassa demokraattisten arvojen kanssa ja että järjestö levittää eri vähemmistöjen ja kansanryhmien vastaista puhetta sekä kannustaa väkivaltaan. Kärjäoikeus katsoikin, että PVL:n toiminta on tämän vuoksi välttämätöntä lakkauttaa. Turun hovioikeus päätyi samankaltaiseen ratkaisuun syyskuussa 2018. KKO otti PVL:n valituksen käsittelyyn maaliskuussa 2019, mutta määräsi samalla väliaikaisen kiellon järjestön toiminnalle. Tämä kiello muuttui syyskuussa 2020 annetun päätöksen myötä pysyväksi.

Korkein oikeus otti Vastarintaliikkeen valituksen käsittelyyn maaliskuussa 2019, mutta määräsi samalla väliaikaisen kiellon järjestön toiminnalle. Tämä kiello muuttui syyskuussa 2020 annetun päätöksen myötä pysyväksi.

On kuitenkin syytä huomata, että kiellopäätös ei kata kaikkia PVL:een yhdistettyjä järjestöjä. Poliisihallituksen haastehakemuksessa ei mainittu vuodesta 2014 lähtien aktiivisesti toiminutta, aluksi eläinsuojeluun keskittyntä ja sittemmin muun muassa katupartiointia harjoittanutta sekä ruoka- ja vaateapua jakanutta PVL:n hyväntekeväisyisyhdistys Suomalaisapua. Samoin haastehakemuksen ulkopuolelle jäi PVL:n puoluehanke Kansan Yhtenäisyys ry, joka tosin ajettiin alas järjestön omasta aloitteesta KKO:n määrättyä PVL:n väliaikaiseen toimintakielloon.

PVL:n reagointi kiellopäätökseen

Aiemman tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että ryhmien ja järjestöjen reaktiot kieltopäätöksiin voivat vaihdella rajustikin. Reaktioihin vaikuttavat sekä kieltämisen oikeudelliset perusteet että yleisemmät yhteiskunnalliset tekijät. Ryhmät voivat kieltämisen seurauksena radikalisoitua entisestään, mutta osa toisaalta siirtyy kohti hyväksytympiä toimintamuotoja. Useissa tapauksissa ryhmät ovat myös etsineet uudenlaisia tapoja organisoida toimintaansa.

Vastarintaliike vaikuttaa toistaiseksi reagoineen kieltöön erityisesti kahdella tavalla: perustamalla uusia ryhmiä sekä hajauttamalla toimintaansa. Keskeisin uusista ryhmistä on Kohti Vapautta! -järjestö, jossa on mukana useita entisiä PVL-aktiiveja. Ryhmän julkinen toiminta näyttää alkaneen melko pian väliaikaisen toimintakiellon määräämisen jälkeen. Syyttäjä arvioi parhaillaan ryhmän toimintaa ja sitä, onko kyseessä laitton kielletyn yhdistyksen toiminnan jatkaminen.

Ryhmät voivat kieltämisen seurauksena radikalisoitua entisestään, mutta osa toisaalta siirtyy kohti hyväksytympiä toimintamuotoja.

Kohti Vapautta! -järjestön lisäksi on myös perustettu ryhmät kansallissosialistisille nuorille sekä kansallismielisille ja kansallissosialistisille naisille. Näissä ryhmissä vaikuttaa toimivan aiemmin PVL:ssä mukana olleita henkilöitä. Vastarintaliikkeen jäseniä toimii samoin keväällä 2020 avatun Partisaani-verkkosivuston taustalla sekä mahdollisesti myös kamppailulajikoulutusta järjestävässä Veren Laki -ryhmässä.

Tämän lisäksi joidenkin PVL:n aktivistien voidaan todeta toimineen niin sanotuissa akselerationistisissa verkostoissa jo ennen kieltopäätöstä. Akselerationismi on yhdysvaltalaislähtöinen kansallissosialismin haara, joka painottaa yhteiskunnan romahduttamista poliittisen väkivallan keinoin uuden, uusnatsien johtaman maailman tieltä. Osa PVL:n aktivisteista on nähnyt akselerationismin ainoana vaihtoehtona kieltopäätöksen jälkeen.

Akselerationismi on yhdysvaltalaislähtöinen kansallissosialismin haara, joka painottaa yhteiskunnan romahduttamista poliittisen väkivallan keinoin uuden, uusnatsien johtaman maailman tieltä.

Myös brittiläisen National Actionin kieltämistä koskevassa analyysissä on havaittu järjestön jäsenten lisääntynyt kiinnostus verkostoihin, joiden aatteen keskiössä ovat erityisesti amerikkalaisen akselerationisti-ideologi James Masonin ajatukset rotusodan ja terrorismin väistämättömyydestä. Ilmiö heijastellee osaltaan sosiologi Donatella della Portan kuvaamaa yhteiskunnallisten liikkeiden radikalisoitumista ja sisäänpäin kääntymistä toiminnan siinä vaiheessa, jossa organisaation säilyminen itsessään on uhattuna ja sen vuorovaikutus ulkopuolisen yhteiskunnan kanssa vähenee.

Vastarintaliikkeen vanha sivusto on edelleen verkossa, joskaan sitä ei ole hetkeen päivitetty. Poliisi on tutkinut myös verkkosivun toimintaa laittomaksi todetun yhdistystoiminnan jatkamisena. Säilyttämällä sivunsa verkossa PVL on mitä ilmeisimmin pyrkinyt pitämään tunnuksensa näkyvillä.

Muut äärioikeistojärjestöt PVL:n tukena

PVL pyrki oikeusprosessin aikana esittämään kieltöhankeeseen poliittisesti motivoituna ja väitti sananvapauden olevan uhattuna. Tämä näkyi muun muassa järjestön mielenosoituksissa huudettuina ”poliittisen poliisin” vastaisina

iskulauseina – poliisin samalla turvatessa heidän oikeuttaan osoittaa mieltä – ja Suomen keskeisimpien poliittisten päättäjien leimaamisena ”kansanpettureiksi”.

PVL:n mielenilmaukset ovat myös heijastaneet järjestön lisääntyntä halukkuutta avata toimintaansa kentän muille toimijoille. Järjestö kehysti Tampereella lokakuussa 2017 järjestämänsä mielenosoituksen kannanotoksi sananvapauden puolesta ja kehotti aiheesta huolestuneita suomalaisnationalisteja osallistumaan tilaisuuteen. PVL salli samoin muiden järjestöjen marssia omien tunnustensa alla muun muassa itsenäisyyspäivien 2017 ja 2018 mielenosoituksissaan.

Etenkin katupartiojärjestö Soldiers of Odinin (SOO) ja PVL:n yhteistyön voidaan katsoa tiivistyneen oikeusprosessin aikana. Järjestöt olivat tehneet satunnaista yhteistyötä jo aiemmin ja SOO:n edustajia osallistui muun muassa Asema-aukion pahoinpitelystä tuomittua PVL:n jäsentä ja terroristijärjestönä kiellettyä National Actionia tukeviin julkisuustempauksiin vuonna 2016. SOO:n perustamisella itsellään on ollut kytkös Vastarintaliikkeeseen, sillä katupartiojärjestön päällikkö **Mika Ranta**, joka on kertonut olevansa PVL:n tukijäsen, kysyi Vastarintaliikkeeltä väitetyksi lupaa järjestön perustamiselle.

Vastarintaliike pyrki oikeusprosessin aikana esittämään kieltohankkeen poliittisesti motivoituna ja väitti sananvapauden olevan uhattuna. Järjestön mielenosoituksissa huudettiin ”poliittisen poliisin” vastaisia iskulauseita – poliisin samalla turvatessa heidän oikeuttaan osoittaa mieltä.

Itsenäisyyspäivän 2019 tapahtumia voidaan pitää eräänlaisena kulminaationa PVL:n ja SOO:n yhteistyölle. Tuolloin Vastarintaliikkeen toiminnan jatkamisesta epäilty Kohti Vapautta! -ryhmä pyrki järjestämään mielenosoituksen, jonka poliisi kuitenkin kielsi. SOO tuli kuitenkin apuun ja ryhtyi mielenosoituksen järjestäjäksi Kohti Vapautta! -ryhmän sijaan. Näin PVL:n jäsenet – koko pohjoismaisen järjestön johtajaa myöten – pääsivät marssimaan ja pitämään puheita SOO:n virallisesti järjestämän mielenosoituksen suojista.

SOO:n ohella PVL:n mielenosoituksiin osallistui oikeusprosessin aikana myös useita Suomi Ensin -järjestön ja Blood & Honour -musiikkiverkoston edustajia sekä yksittäisiä henkilöitä kentän muista ryhmistä. Ulkoinen uhka eli järjestöjen lakkauttaminen onnistui siten ainakin hetkellisesti yhdistämään perinteisesti hajanaista ja riitaistakin äärioikeiston kenttää.

Kiellon laajemmat ja pitkän aikavälin vaikutukset

KKO:n syyskuinen päätös, kuten myös perussuomalaisten vaalipäällikköön **Pekka Katajaan** aiemmin vuonna 2020 **kohdistettu vakava väkivalta**, ovat herättäneet etenkin suomalaispoliitikkojen keskuudessa pohdintoja siitä, tulisiko myös muita äärioikeistojärjestöjä – etenkin Soldiers of Odinia – pyrkiä lakkauttamaan.

KKO:n päätöksen sisältämien perusteluiden valossa tällaisen toimenpiteen onnistuminen saattaisi kuitenkin olla epävarmaa. Oikeus painotti ratkaisussaan nimenomaan *vakavien* lainrikkomusten merkitystä perusteena PVL:n kieltämiselle ja järjestö onkin ollut Suomen ulkoparlamentaarisen äärioikeiston keskuudessa monessa suhteessa poikkeuksellinen toimija sekä strategisten tavoitteidensa suhteen että sen vuoksi, että se on hyväksynyt ja puolustellut jäsentensä

väkivallantekoja. Kynnys järjestöjen kieltämiselle on päätöksen perusteella edelleen korkea.

Kynnys järjestöjen kieltämiselle on korkeimman oikeuden päätöksen perusteella edelleen korkea.

Vähemmälle huomiolle ovat toisaalta jääneet kiellon mahdolliset vaikutukset PVL:n Suomen-osaston ja järjestön muissa Pohjoismaissa toimivien ryhmien yhteistyöhön ja suhteisiin. PVL:n Suomessa järjestämiin laajempiin mielenosoituksiin on usein osallistunut järjestön ruotsalaisjäseniä, ja Suomen-osaston edustajat ovat vastavuoroisesti vierailleet Ruotsissa järjestetyissä tapahtumissa. Herää kysymys, missä määrin KKO:n päätös kattaa esimerkiksi tilanteet, joissa kielletyn Suomen-osaston edustajat marssivat PVL:n tunnusten alla Ruotsissa tai Norjassa järjestettävissä mielenosoituksissa.

Mikäli yhteistyö muun järjestön kanssa katsotaan kielletyn yhdistyksen toiminnan jatkamiseksi ja näin ollen vaikeutuu, se saattaa tarjota PVL:n suomalaisjäsenille mahdollisuuden irrottautua Pohjoismaisesta rakenteesta ja perustaa uusi äärioikeistoryhmä, joka on leimallisesti suomalaiskansallinen. PVL:n tavoite yhteispohjoismaalaisesta valtiosta on muodostanut järjestön suomalaisille vastustajille retorisen lyömäaseen, mutta ajatus suomalaisten liittämisestä ruotsalaisjohtoiseen kansallissosialistivaltioon ei nauttinut vankkumatonta tukea Suomen-osastossakaan.

Yhden keskeisimmän ja kentän radikaaleimman toimijan kieltäminen voi pidemmällä tähtäimellä maltillistaa muiden kannanottoja.

Millaisia seurauksia kiellolla tulee olemaan äärioikeistokentälle laajemmin, jää vielä nähtäväksi. Yhden keskeisimmän ja kentän radikaaleimman toimijan kieltäminen voi pidemmällä tähtäimellä maltillistaa muiden kannanottoja.

Toisaalta jo kieltoprosessin aikana on nähty, että osa kenttää on siirtynyt lähemmäs Vastarintaliikettä, mikä on osaltaan radikalisoinut myös muita ryhmiä. Tulevan kehityksen kannalta merkityksellistä on muun muassa se, millaisia johtopäätöksiä viranomaiset tekevät PVL:n kieltämisestä, sekä miten he reagoivat mahdollisiin yrityksiin jatkaa edelleen järjestön toimintaa.

YTT Tommi Kotonen työskentelee tutkimuskoordinaattorina Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella [Crises Redefined -](#) [profilointihankkeessa](#).

VTM Daniel Sallamaa on tohtoriopiskelija Helsingin yliopistossa. Hän valmistelee väitöskirjaa 2000-luvun suomalaisesta äärioikeistosta.

Kirjoitus perustuu Kotosen ja Sallamaan Oslon yliopiston laitokselle Center for Research on Extremism tekemään blogikirjoitukseen, joka on luettavissa [tästä linkistä](#).

Jaa tämä:



Lue myös nämä:



Suomalainen
huntutkysymys
9.11.2020



”Tervetuloa Satumaa-
Suomeen!”
21.10.2020



Black lives matter:
rakenteellisen rasismin
äärellä
15.10.2020

ÄÄRIOIKEISTO

Jätä kommentti

Sähköpostiosoitettasi ei julkaista.

Kommentti

Nimi *

Sähköposti *

Verkkosivu

- Tallenna nimeni, sähköpostiosoitteeni ja verkkosivusto tällä selaimella.
- Ilmoita sähköpostilla tulevista kommentteista.
- Ilmoita sähköpostilla uusista postauksista.

Lähetä kommentti

Seuraa meitä Facebookissa



Seuraa meitä



Seuraa meitä Twitterissä

Twiiitit käyttäjältä [@Poliitikasta_fi](#)

Poliitikasta
[@Poliitikasta_fi](#)

Coronapandemin har tvingat också EU-institutioner att övergå till distansarbete, vilket även gäller lobbyisterna i Bryssel. Det nya läget eliminerar emellertid inte behovet av att reglera lobbyverksamheten inom EU och göra den mer transparent. [@LauraNord](#)
politiikasta.fi/sv/coronan-har...

Coronan har förändrat lobb...
Coronapandemin har tvingat ...
[politiikasta.fi](#)

Upota

Näytä Twitterissä

Meistä

- [Etusivu](#)
- [Mikä?](#)
- [Arkisto](#)
- [Videot](#)
- [Tapahtumat](#)
- [Podcastit](#)
- [Toimitus](#)
- [Kirjoittajat](#)
- [Poliitikasta kouluissa](#)
- [Terms & Privacy Policy](#)

Onko sinulla kysyttävää?

[Ota yhteyttä](#)

Tämä sivusto käyttää evästeitä: [Lue lisää.](#)

Hyväksyn